

Deel 6 Zorgen over de thuiszorg uit het BD van 8 september 2023 geschreven door Roy van der lee

Alleen als Suzanne overtuigd is, krijgt meneer Gijsbers een scootmobiel

Elke maand opnieuw vragen nóg meer mensen om een scootmobiel, traplift of poetshulp. Op de schouders van Suzanne en haar collega's rust de zware taak om te bepalen wie waar precies recht op heeft. „Soms moet je 'nee' verkopen. Dat zijn hele lastige gesprekken." Dit is de zesde aflevering in een serie 'Zorgen over thuiszorg'. Ouderen moeten zo lang mogelijk thuis blijven wonen, maar er is nu al een tekort aan personeel en geld. We gaan op zoek naar inzicht in de knelpunten én slimme oplossingen.

Oss

Hij heeft de film in zijn hoofd al honderd keer afgespeeld. Nee, er zat geen kuil in de weg. Nee, hij raakte ook geen stoeprandje. Maar op mysterieuze wijze viel meneer Gijsbers afgelopen Moederdag tóch lelijk van zijn fiets. De klap ving hij op met zijn schouder, waarbij een paar pezen van hun plek schoten. Sindsdien kan hij zijn goede rechterarm nog maar mondjesmaat bewegen. En fietsen? Dat is wel het laatste waar hij nu aan denkt.

Aan de andere kant van de keukentafel wordt druk megeschreven met het verhaal van de Ossenaar. En na elke nieuwe passage heeft Suzanne wel een paar verduidelijkende vragen. Want hoeveel pijn doet die schouder dan precies? Hoe goed doet de arm het nog zónder die mitella? En hoe komt u aan voldoende beweging als de fiets inderdaad wordt afgezworen?

Het heeft alles bij elkaar wel wat weg van een sollicitatiegesprek, deze maandagmorgen. Al staat hier geen nieuwe baan op het spel, maar een nieuwe scootmobiel. Eentje die door meneer Gijsbers is aangevraagd bij de gemeente Oss na zijn fietsongeluk van een paar weken geleden.

Aan wmo-consulent Suzanne nu de taak om te beoordelen of hij daarvoor in aanmerking komt. Een vergelijkbaar verzoek deed meneer vorig jaar trouwens ook al. Maar dat was vóór zijn valpartij. In de nieuwe situatie is het hulpmiddel nog veel harder nodig om zijn kinderen in de buurt te bezoeken, of bij het paard van zijn kleindochter te gaan kijken in Lithoijen.

„Anders moet ik voor ieder wissewasje de auto pakken", legt de tachtiger uit. „Zelfs voor de Lidl hier om de hoek. Vanwege mijn reumaklachten heb ik een gehandicaptenparkeerkaart. Daarmee kan ik recht voor de deur parkeren en dan kan ik het nét belopen. Maar met een scootmobiel zou dat verholpen zijn. Een plekje waar ie veilig en droog kan opladen, is er zelfs al. Dat is jaren geleden al gebouwd voor andere bewoners van het appartementencomplex, maar daar zou die van mij nu ook mooi kunnen staan."

Een villa en tóch steun vragen

Suzanne en haar collega's voeren honderden van dit soort gesprekken per jaar. Daarbij gaat het **om de aanvraag van fysieke zaken als een traplift, rolstoel of scootmobiel. Maar net zo goed om huishoudelijke hulp, dagbesteding of individuele ondersteuning.** Haar achternaam

staat niet in dit artikel, omdat dat haar wel érg makkelijk te googelen zou maken. De vrees bestaat dat mensen haar dan direct zouden gaan benaderen als ze een hulpmiddel willen, in plaats van hun **verzoek** netjes **via de gemeente** te doen.

In de vijf jaar dat ze het werk nu doet, heeft Suzanne het aantal aanvragen zien exploderen. Al helemaal sinds het invoeren van het zogeheten abonnementstarief.

Die landelijke regeling geldt sinds 2020 en zorgt ervoor dat **iedereen** een **vast bedrag van 19 euro betaalt voor álle wmo-voorzieningen**. Ook wie stinkend rijk is en die voorzieningen dus makkelijk zelf kan betalen. Suzanne doet in zo'n geval wel een moreel appel op mensen om er vanaf te zien. Maar weigeren kan ze een verzoek op financiële gronden niet.

En dat leidt dan weer tot problemen bij armere cliënten, ziet de Osse zorgwethouder Thijs van Kessel. „Al een paar jaar stijgt het aantal aanvragen voor de wmo met ongeveer 1 procent per maand“, zegt hij. „Dat is veel harder dan je op basis van de vergrijzing zou verwachten. Dat zijn dus vooral vermogende mensen die nu ook een beroep doen op de gemeente.“

Armeren de dupe

Na de decentralisaties van 2015 kreeg de gemeente een gereedschapskist mee om het zorggeld goed te kunnen verdelen. Eén van de belangrijkste voorwaarden was altijd de zelfredzaamheid van een inwoner. Want als iemand in een villa woont met een grote auto en een elektrische fiets voor de deur, kan diegene waarschijnlijk ook makkelijk een scootmobiel betalen.

Maar Van Kessel ziet dat dat nu juist de meest mondige, meest veeleisende groep is. Vaak met een goede rechtsbijstandsverzekering en een advocaat. Het geld dat de afwikkeling van die zaken kost, kan niet meer naar inwoners die het harder nodig hebben. Oss komt net als andere gemeenten daarom vaak tonnen tekort, zo niet miljoenen.

Maar een nog groter probleem dan het tekort aan geld, is het tekort aan handjes. Het maakt dat er scherpe keuzes gemaakt moeten worden. Een huishoudelijk hulp aan het werk zetten voordat die het Nederlands machtig is bijvoorbeeld. Of nóg kortere bezoeken zodat meer cliënten in één dag passen.

„Jarenlang zag je dat zorgkosten werden gestapeld“, gaat Van Kessel verder. „Dan betaalde iemand een bijdrage voor de dagbesteding én de traplift én de poetshulp. Dat hadden we kunnen oplossen met maatwerk, maar Den Haag heeft er voor gekozen om voor iedereen één generiek bedrag in te stellen. Er is met een kanon op een mug geschoten, terwijl het kabinet ook gewoon een vliegenmepper had kunnen pakken.“

Meer tijd nemen

Door die keuze moeten mensen als meneer Gijsbers soms langer wachten op de zorg waarvoor ze in aanmerking komen. Want hij heeft na bijna zestig jaar werken - waarvan het grootste deel als zelfstandig ondernemer - maar een bescheiden pensioentje gespaard. De duizenden euro's die nodig zijn voor een nieuwe scootmobiel kan hij daarom eigenlijk niet

betalen. Zelfs al kan hij regelmatig bij zijn kinderen mee-eten en steekt de buurman waar nodig een helpende hand toe.

Zaken die Suzanne allemaal meeneemt in haar afweging. „Je wilt de tijd nemen om goed te kijken hoe iemand woont en wat er bij diegene past", zegt ze „Dat is maatwerk. Daarom vind ik de huisbezoeken ook het mooiste aan mijn werk. Hiervoor werkte ik met veel met blinden en doven. Daarbij had je vaak wat langer nodig om goed te communiceren, maar die tijd kreeg je amper. Grof gezegd zei ik wel eens dat de meeste mensen nog meer tijd nemen voor hun hond dan dat wij hadden voor onze cliënten. Dat wilde ik niet meer."

Na anderhalf uur praten heeft de consulent goed nieuws voor meneer Gijsbers. Ze vindt dat hij aanspraak maakt op de scootmobiel van de gemeente. Samen met zijn ergotherapeut moet hij wegwijs zien te worden met het apparaat. Want hij heeft dan wel een rijbewijs, een scootmobiel besturen is een heel andere tak van sport.

De Ossenaar zal moeten leren manoeuvreren tussen de opgestapelde blikjes in de supermarkt. Om daarna precies voor de poortjes van de kassa uit te komen. Als Gijsbers zo'n test regelt, maakt Suzanne het papierwerk in orde.

Lastigere gesprekken

De consulent is ervan overtuigd dat meneer zónder scootmobiel te veel beperkt wordt om mee te doen in de maatschappij. Dat gaf, in combinatie met wat ze al las in zijn medische dossier, de doorslag om in te stemmen. „Soms moet je ook wel eens 'nee' verkopen. Dat zijn lastigere gesprekken", vertelt ze na afloop.

„Dan probeer ik het altijd een 'nee' met een komma te maken. Door mensen te wijzen op andere instanties of het gebruik van een duofiets. Of op regelingen die ze niet kenden, maar waarmee ze veel geld kunnen besparen. Als je de tijd neemt, goed luistert en je oordeel uitlegt, is er eigenlijk altijd wel begrip."

Fast & Furious door de winkel

Gijsbers is uiteraard blij met de uitkomst van zijn gesprek. En hij heeft zelfs al een model in gedachten: een Fast & Furious, dezelfde naam als de beroemde serie actiefilms. In zijn jonge jaren heeft de Ossenaar zelf ook wel eens met een auto over het circuit in Zandvoort gescheurd, legt hij uit.